

Mødet den 6. Maj 1909.

Fraværende: Harald Jensen og Fru Krarup.

1. (J. Nr. 91—1909). Indenrigsministeriets Samtykke til Kontrakterne med Møllejejer Weis med flere angaaende **Kommunens Erhvervelse af en Del af Aarhus Mølles Grund** og den Møllejejer Weis tilhørende Del af Bispetofte.

Til Efterretning.

2. (J. Nr. 80—1909). Skrivelse fra Indenrigsministeriet med Meddelelse om, at der ikke haves Hjemmel til at meddele den af A. og B. M. Severinsen ønskede Bevilling til **Restaurationsvirksomhed i Ejendommen »Bispehus«**, saaledes at Næringsadkomst til at holde Restauration i Ejendommen meddeles dem, der godtgør at være Lejere eller Brugere af Ejendommens Restaurationslokaler, men at der ovenstemmende med § 2 Nr. 6 i den under 23. September 1899 stadfæstede Vedtægt for Aarhus Købstad vil kunne forelægges Ministeriet et af Byraadets Erklæring ledsaget Andragende om Samtykke til Udfærdigelse af Borgerskab for en bestemt opgivet Person til at holde Restauration i den omhandlede Ejendom.

Til Efterretning.

3. (J. Nr. 87—1909). Cirkulære fra Indenrigsministeriet angaaende **Fredning af Generalstabsmærker.**

Til Efterretning.

4. (J. Nr. 81—1909). Meddelelse fra Aarhus Bispeembede om, at Pastor Hjorth-Degenkov er konstitueret som **ordineret Medhjælper ved Sct. Pauls Kirke.**

Til Efterretning.

5. (J. Nr. 64—1909). Valg af Medlemmer til at deltage i det almindelige **Købstadmøde** i Aarhus i Juni Maaned.

Valget udsattes, idet Formanden anmodede Medlemmerne om til ham at indsende Forslag angaaende de Spørgsmaal, man maatte ønske behandlet paa Mødet.

6. (J. Nr. 100—1909). Indstilling fra Sygehusudvalget om Tilladelse til at lade udarbejde **Planer til et nyt Hospital og til Udvidelse af Kommune-hospitalet.**

M o u s t e n udtalte, at Spørgsmaalet om Udvidelse af Hospitalsforholdene i mange Aar havde staaet paa Dagsordenen, og at det af Overlægens Beretning fremgik, at Indskrivningen af Patienter i Aarenes Løb var fordoblet, saa der nu ikke nær var Plads til dem, der meldte sig. Man havde derfor maattet hjælpe sig paa forskellige Maader, dels ved at benytte Sct. Josefs Hospital og dels ved Opførelse af Telte og Træbarakker. En Udvidelse som den paatænkte var der imidlertid ikke Plads til ved Kommunehospital, hvorfor Udvalget tænkte sig opført et helt nyt Hospital bestaaende af en Afdeling paa 80 Senge for epidemiske Sygdomme, en Afdeling paa 20 Senge for pestagtige Sygdomme og en Afdeling paa 30 Senge for veneriske Sygdomme. Derved vilde man faa Epidemihuset i Ny Munkegade fri, ligesom man med den lille Afdeling for pestagtige Sygdomme vilde opfylde Kommunens Forpligtelser over Amsraadet. Endvidere skulde det ny Hospital omfatte

de nødvendige Bygninger til Desinfektion og Betjening. Den paa Kommunehospitalet ved det ny Hospitals Opførelse indvundne Plads vilde imidlertid ikke betyde meget, da det var Meningen at fjerne Træbarakkerne og Teltene, og Udvalget ønskede derfor ogsaa Bemyndigelse til at lade udarbejde Planer og Overslag for en Udvidelse af Kommunehospitalet, hvorved der vilde kunne skaffes Plads til en Afdeling for Lungetuberkulose paa ca. 70 Senge, en lille Afdeling paa 6 Senge for Sindssyge samt en Forøgelse af Lokalerne til Kontor og Betjening. Særlig af Hensyn til Statens eventuelle Tilskud til Tuberkuloseafdelingen ønskedes Planerne snarest fremmet.

J a k o b J e n s e n erindrede om, at de i 1899 udarbejdede Planer til en Udvidelse af Kommunehospitalet overgik til det næste Byraad, hvori Taleren stillede Forslag om i Stedet for at benytte disse Planer at gaa over til at dele Hospitalet i to Afdelinger, en for epidemiske og en for medicinske og chirurgiske Sygdomme. Dette Forslag vandt almindelig Tilslutning, men da Hospitalets Benyttelse dengang fandtes vel lille til en saadan Udvidelse, besluttede man at se Tiden an og hjælpe sig over med Barakker og Telte. Denne Fremgangsmaade viste sig at være meget økonomisk. Tilslutningen til Hospitalet var imidlertid nu saa stor, at Tiden var inde til den egentlige store Udvidelse, hvorfor han kunde anbefale at give Udvalget Bemyndigelse til at gaa i Gang med Forarbejderne. Han ønskede dog at tilraade Udvalget først at fuldføre Epidemihospitalet, inden det tog fat paa det nuværende Hospitals Udvidelse. Derved vilde man undgaa straks at binde en Del af Kapitalen og gøre Administrationen billigere.

Magnus Nielsen ansaa Tidspunktet for inde til at skride til en Udvidelse af Hospitalsforholdene. Han erindrede om, at der, da Spørgsmaalet om et Epidemihospital i sin Tid var fremme, blev nedsat en Kommission eller et Udvalg, hvori foruden Taleren og flere andre desuden Stiftsfysikus, Professor Tage-Hansen og Stadslægen havde Sæde. Dette Udvalg holdt flere Møder og saa paa HOSPITALER i København; men Sagen blev saa lagt hen. Det vilde imidlertid nu være ønskeligt at faa at vide, om Udvalget var opløst, eller om det atter skulde træde sammen.

Jakob Jensen mente, at de af det nedsatte Udvalg udarbejdede Planer og Skitser maatte være afleveret til det nuværende Udvalg. Skulde dette eller Byraadet finde Anledning til at supplere Udvalget, kunde man altid gøre det.

Mousten meddelte, at Udvalget havde tænkt paa en Supplering, men ikke fundet Anledning der til, før Forarbejderne var tilendebragt.

Formanden ansaa det for rigtigst at betragte den i sin Tid nedsatte Kommission for opløst. Fra Byfogeden var der indkommet en Skrivelse, hvori paavistes, at der var overordentlig stor Trang til mere Plads til farlige sindssyge.

Indstillingen vedtoges.

7. (J. Nr. 56 --1909). Indstilling fra Udvalget angaaende **Beværtningernes Lukketid under Landsudstillingen.**

Formanden meddelte, at der, siden Sagen sidst forelaa, var indhentet Erklæringer fra Politimesteren og Udstillingens Forretningsudvalg. Politimesterens Erklæring gik ud paa at tilraade at give Beværterne Tilladelse til at holde aabent til Kl. 1 mod en Afgift af f. Eks. 200 Kr. samt et Ønske om at faa fastslaaet, enten at samtlige

Gæster til den Tid skulde forlade Lokalet, eller at de i hvert Fald ikke maatte blive længere end til Kl. 2. Udstillingens Forretningsudvalg udtalte, at det maatte ønske Udstillingens Hovedrestauration samme Lukketid som Hotel Royal, men ellers ikke ønskede Beværtningerne forlænget Tid at være aaben i. Foruden disse Erklæringer forelaa der en Skrivelse fra de samvirkende Afholdsselskaber med Indvending mod at foretage nogen Forandring. Taleren syntes for sit Vedkommende, at den senere Lukketid maatte være en af de Konsekvenser, en saa stor Udstilling nødvendigvis maatte føre med sig, da det var givet, at mange fremmede baade vilde ankomme, men særligt dog afgaa langt senere end nu. Iøvrigt vilde det være rimeligt at opfordre Politimesteren til at holde strengt paa de forskellige Forskrifter til Ordenens Opretholdelse. Det nedsatte Udvalgs Flertal ønskede ikke opkrævet nogen Afgift, men mente, at alle Beværtninger burde have Lov til i Udstillingstiden at holde aabent til Kl. 1. Hvis Udvalgsflertallets Indstilling blev vedtaget, vilde altsaa Royal, som i Forvejen havde Ret til at holde aabent til Kl. 1, blive stillet lige med de andre Beværtninger og følgelig i de 4 Maaneder blive fri for at svare Afgift.

Jul. Andersen troede ikke, der var Trang til at faa lagt en Time til; den halve Snes Beværtninger paa Udstillingen vilde sikkert sammen med Byens Beværtninger være tilstrækkelig til at forsyne Publikum. Desuden var der Hensyn at tage til andre end Beværterne. Beværtningernes Tjenestepiger og Karle vilde saaledes sikkert fuldstændigt være prisgivet de Krav, der stilledes til dem, da det vel næppe kunde tænkes, at Beværtningerne arbejdede med flere Hold Folk, og den

forlængede Aabningstid vilde vel ogsaa betyde et ret føleligt Tillæg til Politibetjentenes Tjenestetid. Endelig forekom det Taleren ganske urimeligt, at den næringsdrivende Stand, der i Forvejen havde lige saa mange Privilegier som alle andre tilsammen, skulde have endnu et Privilegium til. Beværtningerne blev nu holdt aaben 365 Dage à 19 Timer om Aaret, saa det vilde være fuldstændig urimeligt at give dem den 20. Time med. Af Politimesterens Erklæring fremgik det desuden, at Meningen var at holde samtlige Beværtninger aaben i alle Døgnet 24 Timer. Man havde vel iøvrigt ogsaa et Hensyn at tage til alle andre næringsdrivende, for hvem Loven fastslog en bestemt Lukketid. For nylig havde Byraadet afslaaet et Andragende fra Cigarhandlerne om at maatte holde aaben til Kl. 11, men her ønskede man yderlig at give Beværterne endnu 2 Timer, hvad der efter Afslaget til Cigarhandlerne ingen som helst Konsekvens vilde være i. Politimesterens Forslag om en Afgift paa 200 Kr. tiltalte ham ikke, da han ikke troede, at denne Afgift vilde faa nogen Indflydelse paa Ædruelighedsforholdene. At holde Beværtningerne aaben i 19 Timer var nok, saa han skulde indstændigt anmode Byraadet om at afslaa Beværternes Andragende. De mange Tusinde fremmede, der kom til Byen i Udstillingstiden, skulde dog nødtigt faa det Indtryk, at Aarhus var et rent Sodoma. Skulde det imidlertid blive tilladt Beværtningerne at holde aabent til Kl. 1, maatte det i hvert Fald forlanges, at der den sidste Time ikke udskænkedes Spiritus.

Simonsen fandt, at det var meget godt med de lange Afholdstaler, men troede ikke, at disse vilde øve nogen synderlig Virkning. Naar

Byraadet var gaaet med til Udstillingen og havde bevilget mange Penge til den, maatte det være klar over, at der fulgte meget med blandt andet en senere Lukketid for Beværtningerne. Saadan en Udstilling var som en 3½ Maaneders Sangerfest; Folk vilde mere sig, naar de kom her, og det vilde være en Skam ikke at give dem Anledning dertil. Forøvrigt kunde han ikke tage Hr. Jul. Andersen alvorligt i dette Tilfælde, da Hr. Jul. Andersen ved en tidligere Lejlighed havde stridt haardt for at skaffe »Vennelyst« Lov til at holde aabent til Kl. 1 ved festlige Lejligheder. Det vilde være unødvendigt at give alle Beværtninger Lov til at holde aabent til Kl. 1, og det vilde være ret kedeligt for Politiet at bestemme, hvem der skulde have Tilladelsen, saa Politimesterens Forslag om en Afgift af 200 Kr. var sikkert det bedste. Det vilde løse Spørgsmaalet om, hvem der skulde have Tilladelsen, paa bedste Maade, Byen vilde ogsaa tjene noget, og man havde imødekommet et Krav, der efter Udstillingens Karakter ikke kunde afvises. Han kunde derfor give Politimesterens Forslag sin anbefaling. Skulde Royal ønske at holde aabent endnu en Time længere mod at betale en klækkelig Ekstrafgift, skulde han intet have der imod.

J a k o b J e n s e n skulde indrømme, at Hr. Simonsen kunde have nogen Ret i, at Hr. Jul. Andersen i et enkelt Tilfælde havde været noget i Modstrid med sig selv, men saadant kunde ogsaa ske for andre. Han maatte saaledes meget beklage, at Hr. Simonsen, der for faa Dage siden gik i Spidsen for et Demonstrationstog for Opnaaelse af den 8 Timers Arbejdsdag, nu ønskede at udvide Arbejdstiden for en hel Klasse Mennesker til 24 Timer. Ønsket om en senere Lukketid

var ikke fremkommet af Hensyn til Udstillingen, da denne jo skulde lukkes ved Solnedgang, og Folk altsaa fra den Tid til Kl. 12 havde god Lejlighed til at forsyne sig. Skulde Gæsterne ikke kunne komme hjem til Kl. 12, maatte Hotellerne anskaffe sig Portnere, saaledes at de kunde komme ind der. For de fremmedes Skyld var det altsaa ikke nødvendigt at holde Beværtningerne aaben til Kl. 1. Man skulde desuden ikke gøre alt muligt for at holde de fremmede inden for Beværtningslokalerne, men snarere forsøge at lede dem ud i Omegnen for at se den skønne Natur. De Penge, der blev givet ud mellem Kl. 12 og 1 kom forøvrigt ikke Aarhus til Nytte, da de Varer, der blev solgt i den Tid, i Regelen blev hentet fra fremmede Lande. Et andet Spørgsmaal var, hvem der skulde betale den Afgift, som nu blev svaret af de Beværtninger, der havde den sidste Time, hvis denne blev afgiftsfri for alle. Det var den sidste Time, der var den mest ødelæggende særlig for Ungdommen, derfor skulde Byraadet være for alvorligt til at udskyde Lukketiden og derved bidrage til at gøre Gadelivet om Natten endnu mere utiltalende, end det i Forvejen var.

L a u r s e n skulde ikke komme ind paa økonomiske Betragtninger, men kun gøre opmærksom paa, at da Sagen sidst var til Forhandling, lykkedes det at finde en Løsning, der vist fremdeles var brugbar. Han var uenig med Hr. Simonsen i, at man skulde stille efter at faa Udstillingen gjort til en permanent Sangerfest, idet han troede, Byen stod sig bedst ved at blive præsenteret som den Ardejdsby, den var. Han kunde fuldt ud slutte sig til Hr. Jakob Jensens sidste Bemærkning. Udstillingen vilde sikkert volde en Del Fortræd, saa

man skulde ikke række Haand til at øge denne mere end nødvendigt.

M i k a e l J o h a n s e n mente, at Beværterne burde have Tilladelsen uden Vederlag; deres Skatter og Afgifter var tilstrækkelig store i Forvejen. Det var ikke for Byens Borgere, man skulde have Aabningstiden udvidet, men for de fremmede. Da disse imidlertid hver Dag skiftede, vilde man ikke derved fremme Uvæsenet paa Gaderne. For Resten lukkedes Udstillingen kun delvis ved Solnedgang, idet Folkeparken og Restaurationerne længe efter vilde holde aabent. Hvis Byens Beværtninger ikke fik Tilladelse til at holde aabent til Kl. 1, vilde de mange fremmede, der kom ind med Togene efter Kl. 12, være yderst uheldigt stillet. Desuden blev der jo ogsaa serveret andet end Spiritus paa Restaurationerne. Han var enig med Hr. Simonsen i, at man maatte tage Konsekvenserne af Udstillingen. Forøvrigt gad han vide, naar Afholdsrestaurationerne lukkede om Aftenen. Det var meget beklageligt, at Politiet ikke kunde forhindre Gadesjovet om Natten, men man kunde da i alt Fald forlange, at Politiet, hvis Beværtningerne nu fik Lov til at holde aabent til Kl. 1, straks fratog de Beværtninger Tilladelsen, der misbrugte den. Hr. Jul. Andersen talte sikkert ikke imod at give Tilladelsen af Hensyn til det tjenende Personale, da Hr. Jul. Andersen meget godt vidste, at Betjeningen blev afløst, men snarere af Fanatisme. Han kunde støtte Udvalgsflertallets Forslag saavel som Forslaget om at give Royal Tilladelse til at holde aabent til Kl. 2 mod en klækkelig Afgift.

J a c o b s e n bemærkede, at Hr. Jul. Andersen havde været den første til at hjælpe med til at nægte Cigarhandlernes Andragende. Han haabede,

at Byraadets Flertal vilde se velvilligt paa Beværrernes Andragende. Lukketiden var i en saadan Sommer ikke let at overholde, navnlig fordi de fremmede for en stor Del blev paa Udstillingen, til der lukkedes der. Han kunde ikke tiltræde Politimesterens Forslag om at erlægge en Afgift for den sidste Time. Beværterne sad i Forvejen for store Udgifter, saa de vilde have meget vanskeligt ved at bære endnu en Byrde. I København kunde Restaurationerne holde aabent til Kl. 1 hele Aaret rundt. Forøvrigt skete der vel ikke mere i Timen fra Kl. 12 til 1 end mellem Kl. 11 og 12. Den udvidede Aabningstid vilde ikke give Politiet forøget Tjeneste, og Personalets Arbejdstid vilde ej heller blive forlænget, da der ofte var Lejlighed til at hvile ud i. Formaalet med Beværrernes Andragende var at kunne forsyne de fremmede, særligt med Spisevarer; skulde der lukkes Kl. 12, vilde der altfor ofte blive Kollision med Politiet. Han haabede, Hr. Simonsen vilde slutte sig til Udvalgsflertallets Indstilling om at holde aabent til Kl. 1 uden nogen Afgift. Naar alle holdt aabent til Kl. 1, skete der næppe saa mange Udskejelser, som naar kun enkelte havde denne Tilladelse, derfor saa han ogsaa helst, at der blev lukket Kl. 1 over det hele. Skulde nogen Beværter overtræde Næringsloven, vilde alle sikkert med Glæde se, at Politiet lukkede vedkommende Restauration ved almindelig Lukketid. Han skulde ved denne Lejlighed erindre om, at Aarhus Beværtere havde vedtaget ikke at forhøje Priserne under Udstillingen, og at de fleste søgte at gøre deres Lokaler saa hyggelige og pæne som muligt. De Udgifter, der flød heraf, vilde være Vederlag nok for at holde aabent i Timen fra Kl. 12 til 1. Han skulde ikke indlade sig paa at inødegaa Hr.

Jul. Andersen, da han vidste, hvorledes Afholdsfolkene stillede sig, naar der var Tale om Beværtere, men skulde kun bemærke, at Sagen for dem var ganske anderledes, naar det drejede sig om dem selv. Beværterne havde aldeles ingen Privilegier, men Afholdsbeværtningerne kunde jo ved at indskyde sig under Foreningsretten holde aabent hele Natten.

Jul. Andersen syntes, at hvis hans Tale havde været en Afholdstale, saa havde Hr. Simonsens været en Beværtertale. Det forekom ham for Resten at være meget dristigt af Hr. Simonsen, der nylig havde været med til at demonstrere for en Arbejdstid paa 8 Timer, nu at tale for en Udvidelse af Arbejdstiden, saa han maatte fraraade Hr. Simonsen at gentage den Tale, der altsaa var et Brud mod det socialdemokratiske Program og let kunde føre til Eksklusion af Socialdemokratisk Forbund. Den af Hr. Simonsen fremdragne Indstilling fra Forskønnelsesudvalget om at tillade »Vennelyst« at holde aaben til Kl. 1 ved festlige Lejligheder vilde kun komme til at dreje sig om en halv Snes Dage om Aaret. Det var ikke værd at komme ind paa at tale om Indtægten ved Beværternes Afgifter, da den Indtægt ikke tilnærmelsesvis kunde sammenlignes med de Udgifter, der flød af Beværtningerne. Naar der taltes om, at Aarhus ikke kunde være bekendt at lukke Beværtningerne Kl. 12, maatte der gøres opmærksom paa, at i London skulde samtlige Beværtninger lukke Kl. 10. Afholdsrestaurationserne havde selvfølgelig samme Ret som andre Foreninger, men der var ved dem, dog den Fordel, at Folk kom ædru fra dem, hvad ikke altid var Tilfældet fra de andre Beværtninger. Bemærkningen om Fanatisme skulde han lade passere i Tavshed,

den greb Afholdssagens Modstandere altid til. Han gad set, hvor mange fremmede der kom ind med Tog ved 12 Tiden om Aftenen. Særlig af Hensyn til Logispørgsmaalet vilde de aller fleste Udstillingsgæster selvfølgelig komme om Morgen. Naar Hr. Jacobsen mente, at Beværterne ingen Privilegier havde, maatte han dog formene, at det, at de fremfor alle andre næringsdrivende havde 365 Arbejdsdage à 19 Timer om Aaret, maatte være et meget stort Privilegium, ligesom det, at Publikum betalte en væsentlig Del af deres Folkehold, vel ogsaa var et Privilegium. Det manglede bare, at Beværterne skulde have Tak, fordi de ikke vilde forhøje Prisen paa deres Varer, som de i Forvejen tjente 200 til 400 % paa. At de vilde ofre noget paa Istandsættelse af deres Lokaler, var saare naturligt, da Lokalerne mange Steder efter den sidst foreliggende Beretning fra en foretaget Undersøgelse trængte i højeste Grad dertil. Fire af de undersøgte Beværtninger betegnedes som »Pigebeværtninger«, i en herskede der »et utroligt Griseri«, i en anden kunde det indtræffe, at Aaens Vand trængte op i Køkkenet, en var »utænkkelig malproper«.

Formanden anmodede Hr. Jul. Andersen om at holde sig til Sagen.

Jul. Andersen fandt, at Omtalen af Beværtningslokalerne hørte med til Sagen, og fortsatte med Uddrag af Beretningen. En Beværtning betegnedes som »meget forfalden«, en anden som »forfalden og malproper« og en »lugtede af Fugtighed«. Med en saadan Beretning for Øje vilde han dog ikke takke Beværterne, fordi de gjorde en lille Smule or at pynte deres Lokaler. Han henstillede at afslaa Beværternes Andragende. Skulde det blive bevilget, vilde Afholdsorganisa-

tionerne arrangere et Protestmøde og forfølge Sagen lige til Ministeriet.

Samuel sen vilde stemme imod baade Udvalgsflertallets og Mindretallets Indstilling, da han ingen Grund saa til at forandre Politivedtægten af Hensyn til Udstillingen. Beværtningernes Lukketid vilde være en daarlig Maalestok for Byen, og man skulde nødigt indføre de københavnske Forhold her. Skulde man give Royal Tilladelse til at holde aaben til Kl. 2, maatte man hellere give Lov til at holde aaben hele Natten. Afgiften paa 200 Kr. skulde man ikke regne med, da den næppe vilde betyde nogen Gevinst for Byen. Naar han nu i 3 Aar i Rigsdagen havde været Ordfører for Kravet om den 8 Timers Arbejdsdag, maatte han selvfølgelig rent principielt være imod en udvidet Lukketid, da der vel næppe blev Tale om, at Beværtningerne holdt 2 Hold Folk. Han vilde anbefale at nægte Andragendet.

Simonsen var meget vel klar over, at hans Standpunkt kunde bruges til at mistænkeliggøre ham, men da han ansaa det for rigtigt, maatte han fastholde det og kunde end mindre lade sig true til at tvinge det. Hvad Spørgsmaalet om 8 Timers Arbejdsdagen havde med Beværtningernes Lukketid under Udstillingen at gøre, kunde han ikke indse. Den senere Lukketid var en Konsekvens af Udstillingen, men et Hovedkrav fra hans Side vilde det dog være, at der skulde svares en Afgift af 200 Kr., ikke for Pengenes Skyld, men for Regulering af Beværtningernes Antal. I denne Forbindelse regnede han kun med Udstillingsgæsterne, som han ikke kunde tænke sig vilde forøge det Publikum, der lavede Optøjer paa Gaderne. Efter hans Syn paa Afholdsspørgsmaalet virkede alle Tvangsforanstaltninger skadeligt. Hans

Standpunkt var vel iøvrigt det rigtige, da saavel Hr. Jacobsen som Hr. Jul. Andersen var lige misfornøjet med det. Han maatte vedblivende anbefale at give de Beværtere Tilladelsen, som vilde betale en Afgift af 200 Kr. derfor.

Møller kunde forstaa, at Hr. Jul. Andersen var imod at give Tilladelsen, men kunde derimod ikke begribe, at andre i et saa ekstraordinært Tilfælde kunde have noget at indvende. Hvis det var for længere Tid, kunde Taleren ikke anbefale at give Tilladelsen; men det drejede sig kun om Udstillingstidens fire Maaneder, og det var jo dog heller ikke saa galt, som Hr. Jul. Andersen syntes at mene, at alle, der kom paa Beværtninger, berusede sig. Han kunde nærmest slutte sig til Hr. Simonsens Forslag om at meddele Tilladelsen til at holde aabent til Kl. 1 mod en Afgift paa 200 Kr.; de der ikke vilde betale denne Afgift, havde ikke Brug for Tilladelsen.

Jacobsen indsaa ikke, hvorledes Spørgsmaalet om 8 Timers Arbejdsdagen kunde vedrøre den foreliggende Sag. Af et af Beværterne for over tre Aar siden indgivet Andragende om Forbud mod Buffet- og Serveringsjomfruer i Restaurationer fremgik det tydeligt, at Beværterne ikke ønskede at have deres Folk gratis, og for Resten var det jo en frivillig Sag, om Publikum vilde betale Drikkepenge. Lokalerne var vel næppe saa slemme, som Hr. Jul. Andersen havde fremstillet dem. Beværterne skulde intet have imod, om Hr. Jul. Andersen udførte sin Trussel om at gaa til Ministeriet, for de nærede den Tro, at Ministeren ikke saa saa sinaat paa Forholdene som Hr. Jul. Andersen. De store Procenter skulde han ikke komme ind paa at omtale, men kun bemærke, at næppe ret mange Restauratører sad synderlig

godt i det. Hvis det blev vedtaget, at der skulde svares en Afgift paa 200 Kr., vilde næppe mange benytte sig af Tilladelsen, saa han skulde vedblivende anbefale Udvalgets Flertals Indstilling.

M i k a e l J o h a n s e n kunde oplyse, at Restaurationerne i London først lukkede Kl. 1. Han vidste ikke, med hvad Ret Hr. Jul. Andersen, hver Gang der var en Lejlighed, overfaldt Beværterne og alle, der kom paa Restaurationer, da de dog aldrig overfaldt Afholdsfolkene, men tvært imod støttede dem med Bidrag. Han skulde vilig indrømme, at der fandtes daarlige Beværtninger, som helst burde lukkes. Paa Guldbergsgade fandtes der saaledes et Par Stykker af den Slags, og han skulde derfor henstille til Formanden at paatale disse Beværtningers Uvæsen hos Politiet. Det var den Art Beværtninger, der gjorde de gode Restaurationer upopulære. Idet han anbefalede Udvalgsflertallets Indstilling og, hvis den blev forkastet, Hr. Simonsens Forslag, bemærkede han, at der vist ikke var nogen, der lod sig true af Hr. Jul. Andersens Protestmøde.

C h r i s t e n s e n kunde af Hensyn til Udstillingsgæsterne anbefale at give Beværterne Tilladelse til at holde aabent til Kl. 1, dog mod en Afgift, som for de større Restaurationer maaske kunde sættes til 300 Kr. Det kunde meget vel tænkes, at Udstillingen ofte vilde blive overfyldt, hvorfor det burde ordnes saaledes, at der kunde faas Mad andre Steder. Han sympatiserede i mange Forhold med Afholdsbevægelsen, men kunde dog ikke indrømme, at det, at Beværtningerne fik Lov til de fire Maaneder at holde aabent en Time mere, i nogen Maade skulde være demoraliserende, ligesom han ej heller kunde se nogen Forbindelse mellem den foreliggende Sag og Spørgsmaalet om

Forkortelse af Arbejdstiden. Forøvrigt kunde det ved denne Lejlighed være passende at henstille til Tjenernes Organisation at arbejde paa en Regulering af Arbejdstiden. I Henhold til hans Udtalelser skulde han stille Forslag om at sætte Afgiften til 200 Kr. og 300 Kr.

J a k o b J e n s e n saa ikke rettere, end at den foreliggende Sag stod i nøje Forbindelse med Spørgsmaalet om 8 Timers Dagen, da Tjenestepigerne og Karlene, som ingen Organisation havde til at rejse deres Krav, vilde faa forøget Arbejdstid, hvis Beværtningerne fik forlænget Aabnings-tid. Aar efter Aar havde Socialdemokraterne stillet Forslag om en 8 Timers Arbejdsdag, og der var gennemført Love angaaende Lukketiden, saa det saa i høj Grad underligt ud, om man nu gik med til at udskyde Beværtningernes Lukketid. De besøgende vilde vel for Resten tænke mere paa at bese Udstillingen end paa at besøge Byens Beværtninger. Der forelaa ikke, saaledes som Hr. Samuel sen syntes at mene, nogen Mindretalsindstilling, da Mindretallet mente, at man burde blive ved Vedtægtens Bestemmelser.

O l e s e n kunde ikke se nogen Forbindelse med 8 Timers Dagen, da Forslaget angik en rent midlertidig Foranstaltning, som Udstillingen ansaa for nødvendig. Han kunde ikke helt følge Udvalgsflertallets Indstilling, men bedre slutte sig til Hr. Christensens Forslag, da en Afgift paa 200 Kr. vel nok vilde være for lille for adskillige af de større og bedst beliggende Restaurationer, og da der næppe var nogen Grund til at give de Beværtere Tilladelsen, som ikke vilde svare 200 Kr. Han ønskede Afgiften sat til 300 og 400 Kr. for de større Restaurationer og til 200 Kr. for de mindre. Naar Hr. Jul. Andersen forsvarede et

Forslag, havde han en vis Evne til at naa det modsatte af det, han tilsigtede, og hans evindelige Tilbøjelighed til at tale om Eksklusion skyldtes vist det samme syge Sind, der hos Forbrydere bevirkede, at de stadigt kredsede om det Sted, hvor de havde øvet deres Forbrydelse.

S a m u e l s e n gjorde gældende, at Loven om Lukketiden var et Skridt i den rigtige Retning, og at det at tillade en senere Lukketid derfor absolut maatte være i Strid med Lovens Hensigt. Hvis den Slags Beværtninger, som Hr. Mikael Johansen omtalte fra Guldbergsgade, skulde have Lov til at holde aabent til Kl. 1, vilde Forholdene paa Gaden om Natten blive betydeligt forværret.

J u l . A n d e r s e n hævdede, at hans Omtale af Beværtningslokalerne var i nøje Overensstemmelse med den afgivne Beretning, og at de almindelige Beværtninger i London lukkede Kl. 10. Den Næring, Restauratørerne drev, var en Ulykke, og derfor skulde den bekæmpes. Udtalelsen om Protestmødet skulde aldeles ikke være nogen Trussel, men det var dog vist sikkert, at Socialdemokraterne havde holdt Protestmøder om Ting, der var mindre værd. Hvis den senere Lukketid blev vedtaget, vilde alle Tjenestefolk i Restaurationer, der ikke stod i nogen Organisation, være fuldstændigt prisgivet Beværternes Forgødtbefindende med Hensyn til Arbejdstid.

J a c o b s e n maatte gøre opmærksom paa, at Beværterne ikke kunde bære Ansvar for de Folk, der sad med lejede Borgerskaber. Han kunde ikke tænke sig, hvorledes Beværterne skulde kunne betale mere endnu end de 200 Kr., og anbefalede vedblivende Flertallets Indstilling.

S i m o n s e n fandt, at Lukkeloven tydeligt gjorde en Undtagelse med Beværternæringen.

Pigerne og Karlene havde Tyendeorganisationen til at rejse deres Krav, bare de vilde melde sig ind i den. Han kunde tiltræde Hr. Christensens Forslag om at sætte Afgiften til 200 Kr. med Ret for Politimesteren til at forhøje den til 300 Kr.

F o r m a n d e n gjorde gældende, at den senere Lukketid navnlig ønskedes for de fremmede, der skulde rejse, ikke saa meget for dem, der skulde komme. Det var givet, at der ikke kunde skaffes Logi til alle paa de Dage, da der kom flest, og for at de dog kunde være et Sted, til de skulde rejse, var det, man ønskede Beværtningerne holdt aaben 1 Time mere.

J a k o b J e n s e n hævdede, at det i Udvalget var blevet fremhævet, at den senere Lukketid ogsaa ønskedes for dem, der kom ind med de sidste Tog.

F o r m a n d e n syntes, man skulde blive ved en Afgift af 200 Kr., da det ikke vilde være let for Politiet at bestemme, hvem der skulde betale denne Afgift, og hvem der skulde betale mere.

S i m o n s e n fandt det ret let at fastsætte Afgiftens Størrelse i Forhold til Restaurationernes Beliggenhed og Størrelse. Hvis Politimesteren ikke kunde tiltræde Forslaget om forskellige Afgifter, var der vel imidlertid ikke andet at gøre end at blive ved Minimumsafgiften.

J. C. P e t e r s e n mente, at Grænsen kunde sættes efter, om det var Beværtninger, der i Forvejen havde Tilladelse til i de 9 Maaneder at holde aabnet til Kl. 12 eller ej.

F o r m a n d e n saa helst, man blev ved de 200 Kr., skønt der jo var en Mulighed for at gaa den af Hr. J. C. Petersen anviste Vej.

C h r i s t e n s e n kunde tage sit Forslag tilbage, hvis man troede, det vilde volde Vanskeligheder.

Det vedtoges at tiltræde Politimesterens Forslag

om at meddele Tilladelse til at holde aabent til Kl. 1, imod at der svares en Afgift af 200 Kr. for de 4 Maaneder, og saaledes at samtlige Gæster skal forlade Lokalerne Kl. 1.

8. (J. Nr. 56—1909). Andragende fra **Aarhus Frugt- og Grønthandlerforening** om Tilladelse til i indeværende Sommer at maatte holde aabent til Kl. 11. — Fra Politimesteren forelaa følgende Erklæring:

»Medens det forekommer mig betænkeligt at komme ind paa at give enkelte Grupper af handlende Dispensation fra Lukkelovens Bestemmelser — hvorved bemærkes, at den særlig af Frugthandlere begærte Dispensation formentlig i det væsentlige vil kunne imødekommes af Politiet uden Kommunalbestyrelsens Intervention i Medfør af Slutningsbestemmelsen i Lukkelovens § 4 b f. Eks. netop for Jordbærtidens Vedkommende — vil der fra Politiets Side intet være at erindre imod, om Kommunalbestyrelsen benyttede sin Beføjelse efter Lovens § 1 2. Stykke til i det hele taget i indeværende Sommer at tillade Butiksaabning til Kl. 11 Em.

F o r m a n d e n forelagde Andragendet og Politimesterens Erklæring samt udtalte, at Byraadet jo hidtil havde stillet sig ret afvisende overfor den Art Andragender.

J a c o b s e n mente, at man om muligt burde give Tilladelsen. Navnlig i Udstillingssommeren vilde det være nødvendigt, at Folk senere paa Aftenen kunde gøre Indkøb af Frugt, særlig Jordbær. Desuden drejede det sig mest om Smaahandeler, der blev passet af Mand og Hustru. I dette Tilfælde var man altsaa ikke saa let udsat for at komme i Konflikt med Spørgsmaalet om 8 Timers Dagen.

Jul. Andersen havde i og for sig ondt ved ikke at stemme for at bevilge Andragendet, da der kun var Tale om Salg af gode og sunde Næringsmidler, men ved at bevilge Andragendet vilde man dog gøre et Brud paa de Principper, man hidtil havde fulgt angaaende den Art Dispensationer.

Simonsen kunde udmærket stemme for at bevilge Andragendet uden at komme i Modsætning til sin Afstemning, da Cigarhandlernes Andragende forelaa. Cigarhandlerne havde nemlig deres Automater til Salg af Tobak, Cigarer og Cigarretter, medens de øvrige Varer, som de forhandlede, kunde faas andre Steder. Idet han bemærkede, at de forskellige Undtagelser i Henseende til senere Lukketid ikke var bindende for næste Aar, anbefalede han at henstille til Politimesteren at dispensere i saa stor Udstrækning som mulig.

Formanden troede ikke, det kunde nytte at gaa til Ministeriet om en Vedtægt alene for Frugthandlernes Skyld, og saa var der intet andet at gøre end at henstille til Politimesteren at benytte sin Dispensationsret.

Jakob Jensen erindrede, at der med Frugthandlere havde været Tilfælde, der var værre end de værste med Beværtere.

Det vedtoges at henstille til Politimesteren overensstemmende med den af ham afgivne Erklæring at benytte den ham i Lovens § 4 b givne Beføjelse.

9. (J. Nr. 99--1909) Det foreliggende Udkast til **Fundats for Jens N. Hutfeldts Legat** vedtoges.
10. (J. Nr. 72²---1909). Andragende fra Restauratør Jørgensen, »Skansen«, om **Tilladelse til Herbergering** i Henhold til Næringslovens § 60
Tilladelsen meddeltes.

11. (J. Nr. 55—1909). Andragende fra Restauratrice Christine Aaquist om Tilladelse til **Servering paa Fortovet** ud for Nr. 44 paa Banegaardsgade.

Tilladelsen meddeltes paa følgende af Brolægningsudvalget indstillede Vilkaar:

1. Der erlægges forud til Kæmnerkassen en Afgift stor 50 Kr., hvilket Beløb ikke kan ventes tilbagebetalt helt eller delvis for det Tilfælde, at Tilladelsen ikke benyttes i sit fulde Omfang.
 2. Der maa ikke af Borde eller Stole optages mere end $2\frac{1}{2}$ Alens Bredde regnet fra Huslinien, og disse skulle være forsynet med passende Fodstykker, saa at de ikke kunne trykke Mærker i Tjærebetonen. Politiets Anvisninger med Hensyn til Bordenes og Stolenes Opstilling skulle nøje følges. De Borde og Stole, der ønskes anvendte, skulle approberes af Brolægningsudvalget.
 3. Al Beskadigelse af Fortovet foranlediget ved dets Benyttelse som ønsket er Andrageren efter Brolægningsudvalgets Anmodning pligtig til at udbedre paa egen Bekostning.
 4. Tilladelsen bortfalder, naar nogen af de ovenstaaende Betingelser ikke overholdes.
 5. Tilladelsen gælder kun for 1 Aar.
12. (J. Nr. 54 og 75—1909). Andragender fra Jydsk Annonce- & Reklamebureau, Aalborg, og fra Direktør Hilsen, Hellerup, om **Koncession paa Anbringelse af Reklame- og Plakatøjler** her i Byen. — Fra Brolægningsudvalget forelaa Indstilling om ikke at imødekomme Andragenderne, da Byraadet havde meddelt et herværende Selskab Koncession paa 25 Aar.

M i k a e l J o h a n s e n spurgte, om man ikke

kunde faa de opstillede Plakatsøjler fjernet, da de saa grimt ud og ikke brugtes

Magnus Nielsen troede ikke, det vilde være heldigt at faa Søjlerne fjernet, da Brandvæsenets Allarmeringsapparater udgik fra dem. Brolægningsvæsenet havde for nylig givet Selskabet et skarpt Tilhold om at holde Søjlerne i ordentlig Stand og forsynet med Angivelse af de offentlige Kontortider og lignende.

Andragenderne afsloges.

13. (J. Nr. 47—1909). Den foreliggende Indstilling fra Brolægningsudvalget om, at **Anlægget af en Del af Anholtsgades Forlængelse** udføres ved Kommunens Foranstaltning, mod at Grundejerne erlægger Betalingen, 2600 Kr., i 10 halvaarlige Terminer med 4 % Rente, og at der udstedes tinglæst Deklaration som Sikkerhed for Kommunens Tilgodehavende, vedtoges.
14. (J. Nr. 102—1909). Det foreliggende Andragende fra de samvirkende Afholdsorganisationer om, at den dem meddelte Koncession paa **Udskænkning af alkoholfri Drikke fra Vogne** maa overgaa til et Aktieselskab, overgik til Brolægningsudvalget til Erklæring.
15. (J. Nr. 98—1909). Indstilling fra Skovudvalget om Bemyndigelse til at forhandle videre med Astronom Fr. Krüger, Altenburg, om Oprettelse af **et astronomisk Observatorium** paa Marselisborg Mark paa Grundlag af et foreliggende foreløbigt Udkast til Overenskomst.

Formanden meddelte, at Udvalget efter den det givne Bemyndigelse havde ført Forhandlinger med Fr. Krügers befuldmægtigede, Overlærer A. Müller, og at man var naaet til den foreliggende Overenskomst, som Udvalget ønskede at forelægge det ny Byraad for at opnaa Bemyn-

digelse af dette til at forhandle videre paa Grundlag deraf. Overenskomsten var nu noget anderledes end tidligere, idet der var taget visse Forbehold angaaende Observatoriets økonomiske Drift, og idet at Udgiften var ansat noget højere nemlig til 25000 Kr. Hvis Udvalget fik den ønskede Bemyndigelse, vilde der senere komme Indstilling og Planer angaaende Observatoriet og dets Beliggenhed.

Bemyndigelsen meddeltes.

16. (J. Nr. 105 -1909). Andragende fra **Dansk Forening for Rosport** om Bevilling af en Udfordringspræmie ved Kaproning i Sommer.

Formanden meddelte, at det drejede sig om et Beløb af omved 300 Kr.

Simonsen kunde gaa med til at vise Foreningen en Opmærksomhed ved at bevilge et halv Hundrede Kroner, men kunde ikke anbefale at give en saa uforholdsmæssig Sum som 300 Kr.

Mousten henstillede at bevilge de 300 Kr.

Formanden anbefalede at give Beløbet af Hensyn til Udstillingen.

Rahr kunde ligeledes gaa med af Hensyn til Udstillingen.

Møller foreslog at bevilge 200 Kr.

Der bevilgedes 300 Kr.

